

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Elżbieta Zarzecka (spr.)

Sędziowie: SA Teresa Suchcicka

SO del. Danuta Zdzisława Poniatowska

Protokolant: Edyta Katarzyna Radziwońska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 czerwca 2018 r. w B.

sprawy z odwołania A. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji wnioskodawczyni A. L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 25 stycznia 2018 r. sygn. akt III U 923/17

oddala apelację.

SSO del. Danuta Zdzisława Poniatowska SSA Dorota Elżbieta Zarzecka SSA Teresa Suchcicka

Sygn. akt III AUa 252/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 24.10.2017r. (...) Oddział w P. ponownie ustalił A. L. emeryturę podejmując jej wypłatę od 01.10.2017 r., tj. od miesiąca, w którym ubezpieczona złożyła wniosek o podjęcie wypłaty emerytury.

W odwołaniu od powyższej decyzji A. L. domagała się jej zmiany wskazując, że emerytura powinna być jej przyznana od września 2017 r., gdyż rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło 28.09.2017 r., a dni 29 i 30 września były dniami ustawowo wolnymi od pracy. Podniosła, że zgodnie z przepisami, jeżeli świadczenie pracy nastąpiło w ciągu danego miesiąca, to za ten miesiąc należy się emerytura. Decyzję przyznającą emeryturę otrzymała we wrześniu 2017 r., ale wypłata emerytury została zawieszona do czasu rozwiązania umowy o pracę.

ZUS wniósł o oddalenie odwołania. Wskazał, że wniosek o podjęcie wypłaty zawieszanej emerytury ubezpieczona złożyła 02.10.2017 r., dołączając do niego świadectwo pracy wystawione przez (...)w W., z którego wynikało, iż stosunek pracy został rozwiązany z dniem 28.09.2017 r. Organ rentowy podniósł, że zgodnie z art. 129 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wypłaca się od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Dlatego też zaskarżoną decyzją z 24.10.2017 r.

podjął wypłatę emerytury od 01.10.2017 r., tj. od miesiąca, w którym odwołująca się zgłosiła wniosek o wznowienie wypłaty emerytury.

Wyrokiem z 25 stycznia 2018 r. Sąd Okręgowy w Ostrołęce oddalił odwołanie

Sąd ten, na podstawie dokumentacji zawartej w aktach rentowych, ustalił, że decyzją z 20.09.2017 r. (...) Oddział w P. przyznał A. L. prawo do emerytury od 01.09.2017 r. tj. od dnia w którym zgłoszono wniosek. Jednocześnie w tej samej decyzji zawieszono wypłatę świadczenia z uwagi na fakt, iż ubezpieczona kontynuowała zatrudnienie. 02.10.2017 r. A. L. złożyła w organie ZUS wniosek o podjęcie wypłaty emerytury. Z załączonego do wniosku świadectwa pracy wystawionego w dniu 28.09.2017 r. wynikało, iż odwołująca się rozwiązała stosunek pracy z pracodawcą na mocy porozumienia stron z dniem 28.09.2017 r. Zaskarżoną decyzją z 24.10.2017 r. organ ZUS wznowił odwołującej się wypłatę emerytury od dnia 1.10.2017 r., tj. od miesiąca, w którym złożono wniosek.

Sąd Okręgowy wskazał, że A. L. kwestionowała decyzję ZUS wznowiającą wypłatę emerytury zarzucając jej jedynie, że niewłaściwa jest data, od jakiej organ rentowy podjął wypłatę tego świadczenia. Zdaniem odwołującej się wypłata emerytury powinna być podjęta od 01.09.2017 r., a nie od 01.10.2017 r., bo faktyczne świadczenie pracy zakończyło się 28.09.2017 r. Dni 29 września 2017 r. (sobota) i 30 września 2017 r. były bowiem dniami ustawowo wolnymi od pracy.

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Art. 134. ust. 1 pkt 1 ustawy stanowi natomiast, iż wypłatę świadczeń wstrzymuje się, jeżeli powstaną okoliczności uzasadniające zawieszenie prawa do świadczeń.

Warunkiem wznowienia wypłaty świadczenia jest ustanie stosunku pracy. Stosunek pracy odwołującej się rozwiązał się z dniem 28.09.2017r. Natomiast wniosek o wznowienie wypłaty emerytury A. L. złożyła w dniu 02.10.2017 r. Zatem w świetle ww. okoliczności podjęcie wypłaty emerytury od miesiąca złożenia wniosku o jej wznowienie było w pełni zasadne. Stosownie do treści art. 135 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w razie ustania przyczyny powodującej wstrzymanie wypłaty świadczenia, wypłatę wznowia się od miesiąca ustania tej przyczyny, jednak nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty lub wydano z urzędu decyzję o jej wznowieniu. Sytuacje szczególne przewidziane są w ust. 2 i 3 art. 135. Sytuacjami szczególnymi, jest wstrzymanie wypłaty świadczenia z powodu niemożliwości ich doręczenia z przyczyn niezależnych (art. 134 ust. 1 pkt 5) i błąd organu rentowego. W takich przypadkach wypłatę wznowia się od miesiąca, w którym ją wstrzymano, jednak za okres nie dłuższy niż 3 lata poprzedzające bezpośrednio miesiąc, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty lub wydano z urzędu decyzję o wznowieniu wypłaty (w przypadku błędu organu rentowego) albo od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty (niemożliwość doręczenia świadczenia; organ rentowy nie wznowia wypłaty świadczenia z urzędu – w tym przypadku konieczny jest wniosek). Zdaniem Sądu Okręgowego opisane sytuacje szczególne - w rozpoznawanej sprawie - nie zaistniały. Odwołująca się wniosek złożyła w dniu 02.10.2017 r., dlatego też organ rentowy prawidłowo podjął wypłatę emerytury od 01.10.2017 r. Zatem żądanie odwołującej się w zakresie wcześniejszego podjęcia tej wypłaty, tj. za okres od września 2017 r., nie znajdowało uzasadnienia w obowiązującym stanie prawnym.

Sąd Okręgowy wskazał, że Sąd Najwyższy w wyroku z 18.08.2015 r. sygn. akt III UK 10/15 (Legalis nr 1360227) orzekł, że samo spełnienie warunków nabycia prawa do świadczeń nie rodzi po stronie organu rentowego zobowiązania z tytułu powstałego prawa, gdyż zależy to od złożenia przez zainteresowanego stosownego wniosku. Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 748 ze zm.) odróżnia moment powstania prawa (czyli spełnienia warunków określonych w art. 100 ustawy) od momentu wypłaty świadczeń. Co do zasady następuje to nie wcześniej niż od miesiąca zgłoszenia wniosku lub wydania decyzji z urzędu. Wniosek o emeryturę lub rentę nie przesądza jeszcze o przejściu na emeryturę lub rentę i rozpoczęciu pobierania któregoś z tych świadczeń. Wniosek ten może bowiem dotyczyć tylko ustalenia prawa i obliczenia

wysokości świadczenia. Dlatego moment realizacji powstałego uprawnienia zależy wyłącznie od woli ubezpieczonego. Istotna jest zatem data wystąpienia z wnioskiem o ustalenie prawa do świadczenia i obliczenie jego wysokości. Ponadto w wyroku z 22.11.2006 r. (sygn. akt III UK 95/06) Sąd Najwyższy wskazał na konieczność odróżnienia nabycia prawa do świadczeń od uzyskania świadczeń wynikających z tego prawa. Podkreślił samodzielny charakter tych instytucji, jako regulowanych odrębnymi przepisami, mającymi różne znaczenie w obrocie prawnym. I tak o nabyciu prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego stanowi art. 100 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przewidujący powstanie prawa do świadczeń z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, natomiast o wypłacie - art. 129 ust. 1 ustawy, nakazujący wypłacanie świadczenia od dnia powstania prawa, nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Wynika stąd, że istnienia prawa do świadczeń, wiążące się ze spełnieniem warunków nabycia tego prawa nie można utożsamiać z przyznaniem świadczenia. Jakakolwiek wątpliwość w tym zakresie została usunięta przez Sąd Najwyższy, który stwierdził, że przyznaniem świadczenia jest ustalenie prawa do jego pobierania, a więc wypłaty (por. uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 27 listopada 1989 r., III UZP 11/89, OSNCP 1990 nr 6, poz. 72 i wcześniejszą uchwałę z 10 sierpnia 1988 r. III UZP 22/88, OSNCP 1989 nr 12, poz. 194). Pogląd ten zachował aktualność, a jego przyjęcie oznacza, że ustalenie prawa do świadczenia przez stwierdzenie spełnienia jego warunków nie odpowiada przyznaniu świadczenia. Potwierdza to zresztą praktyka, gdyż prawo do świadczenia rzadko pokrywa się z jego wypłatą. Spełnienie warunków do świadczenia nie może nastąpić, jeśli nie zostanie złożony przez osobę zainteresowaną stosowny wniosek.

Zdaniem Sądu Okręgowego termin miesięczny, o którym mowa w art. 57 § 3 k.p.a. i jego dotrzymanie, gdy ostatni dzień przypada na dzień ustawowo wolny od pracy lub sobotę miałby zastosowanie przy dokonaniu czynności prawnej przy uprzednim określeniu terminu przez organ rentowy. W decyzji z 20.09.2017 r. organ rentowy poinformował A. L., że wypłata emerytury podlega zawieszeniu, gdyż ubezpieczona kontynuowała zatrudnienie. Organ rentowy pouczył, ubezpieczoną, że w celu podjęcia wypłaty emerytury należy przedłożyć w Oddziale ZUS świadectwo pracy potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy oraz stosowny wniosek. Organ rentowy nie określał ubezpieczonej terminu do złożenia w/w dokumentów. Z tych względów art. 57 k.p.a. nie miał w sprawie zastosowania. Podsumowując, Sąd Okręgowy wskazał, że ustawodawca nie przewidział możliwości domagania się wypłaty świadczenia od daty jego nabycia do chwili złożenia wniosku. Świadczenia wypłaca się, poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Nie wypłaca się świadczeń z wyrównaniem za czas od nabycia do nich prawa in abstracto, bez względu na to, czy niezłożenie wniosku spowodowane było brakiem staranności w prowadzeniu własnych spraw czy też innymi okolicznościami w tym brakiem wiedzy (por. SA w Łodzi w wyroku z 27.10.2017r. III AUa 1642/16, Lex 2409339). Dlatego też, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.

Apelacje od powyższego wyroku złożyła A. L..

Zarzuciła Sądowi pierwszej instancji błędne określenie daty od której ZUS powinien rozpocząć wypłacanie jej emerytury. Wskazała, że wniosek o podjęcie wypłaty emerytury wraz ze świadectwem pracy złożyła 2 października 2017 r., tj. w następnym dniu przypadającym po dniach wolnych od pracy. Skoro 30 i 31 września 2017 r. przypadają w sobotę i w niedzielę, to zgodnie z treścią art. 57 § 3 i 4 k.p.a. termin do złożenia wniosku o wypłatę emerytury za wrzesień 2017 r. upływał dla niej następnego dnia, który nie był dniem wolnym od pracy.

Powołując się na powyższe wniosła o ponowne rozpatrzenie sprawy i zasądzenie należnej jej emerytury także za wrzesień 2017 r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny akceptuje w całości ustalenia faktyczne dokonane przez ten Sąd, zatem nie zachodzi konieczność ich powtarzania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r. II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60).

Sąd Apelacyjny podziela też ocenę prawną dokonaną przez Sąd pierwszej instancji.

Spór w rozpoznawanej sprawie dotyczy kwestii wypłaty wnioskodawczyni emerytury za wrzesień 2017 r.

Z treści decyzji z 20 września 2017 r. przyznającej A. L. prawo do emerytury wynika, że organ rentowy poinformował ją, że wypłata emerytury podlega zawieszeniu, gdyż kontynuuje ona zatrudnienie. Pouczył, że w celu podjęcia wypłaty emerytury należy przedłożyć w Oddziale ZUS świadectwo pracy potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy oraz złożyć stosowny wniosek. Wnioskodawczyni rozwiązała stosunek pracy z dniem 28 września 2017 r. a wniosek do organu rentowego o wznowienie wypłaty emerytury złożyła 2 października 2017 r.

Art. 57 § 1 k.p.a. stanowi, że jeżeli początkiem terminu określonego w dniach jest pewne zdarzenie, przy obliczaniu tego terminu nie uwzględnia się dnia, w którym zdarzenie nastąpiło. Upływ ostatniego z wyznaczonej liczby dni uważa się za koniec terminu. W myśl § 2 terminy określone w tygodniach kończą się z upływem tego dnia w ostatnim tygodniu, który nazwą odpowiada początkowemu dniowi terminu. Zgodnie z § 3 terminy określone w miesiącach kończą się z upływem tego dnia w ostatnim miesiącu, który odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było - w ostatnim dniu tego miesiąca. § 3a przewiduje, że terminy określone w latach kończą się z upływem tego dnia w ostatnim roku, który odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim roku nie było - w dniu poprzedzającym bezpośrednio ten dzień. Zgodnie z § 4 jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą. § 5 stanowi, że termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem pismo zostało: 1) wysłane w formie dokumentu elektronicznego do organu administracji publicznej, a nadawca otrzymał urzędowe poświadczenie odbioru; 2) nadane w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe; 3) złożone w polskim urzędzie konsularnym; 4) złożone przez żołnierza w dowództwie jednostki wojskowej; 5) złożone przez członka załogi statku morskiego kapitanowi statku; 6) złożone przez osobę pozbawioną wolności w administracji zakładu karnego.

Wbrew zawartym w apelacji zarzutom, ww. przepis nie ma zastosowania w niniejszej sprawie. Określa on w § 1-4 zasady obliczania terminów. Z kolei zasady wyznaczania terminów zostały określone w odrębnych przepisach. Terminy mogą wynikać bądź z przepisów prawa (terminy ustawowe), bądź z rozstrzygnięcia organu administracji (terminy wyznaczane).

W rozpoznawanej sprawie znajduje zastosowanie art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach, który przewiduje, że świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, (...).

Z przepisu tego wynika generalna zasada prawa emerytalno-rentowego, że świadczenia wypłaca się na wniosek zainteresowanego, poczynając od dnia powstania prawa do emerytury lub renty (tj. spełnienia ustawowych warunków, zgodnie z art. 100 ust. 1), lecz nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o świadczenie w celu jego przyznania (zob. wyroki Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 27 lutego 2013 r., III AUa 902/12, LEX nr 1286470; Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 15 stycznia 2013 r., III AUa 782/12, LEX nr 1246770).

Bezspornie A. L. złożyła w ZUS wniosek o podjęcie wypłaty emerytury 2 października 2017 r. Z załączonego do wniosku świadectwa pracy z 28 września 2017 r. wynikało, iż rozwiązała ona stosunek pracy z pracodawcą na mocy porozumienia stron z dniem 28 września 2017 r. Organ rentowy nie określał ubezpieczonej terminu do złożenia w/w dokumentów. Z tych względów, Sąd pierwszej instancji prawidłowo przyjął, że art. 57 k.p.a. nie miał w sprawie zastosowania.

W związku z powyższym, wznowienie wypłaty emerytury powinno nastąpić od 1 października 2017 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca w którym złożono wniosek o wznowienie wypłaty emerytury w związku z rozwiązaniem stosunku pracy.

Dlatego też, na mocy art. 385 k.p.c., apelacja została oddalona.